

(1940 -)

MEHMED KERVANCI

Barlalı Mehmed Kervancı Ağabey, Sıddık Süleyman ağabeyin en küçük oğludur. Künyesini ve hatıralarını şimdi ikamet ettiği Ankara'da kaydettik ve yazdıktan sonra kendisine tashih ettirdik.

Mehmed Kervancı Anlatıyor:

1940 yılında Barla'da doğdum. Sıddık Süleyman Kervancı'nın dört evladından biriyim, en küçükleri benim. Babam 1898 Barla doğumlu olup, 5 Mayıs 1965 tarihinde Ankara'da vefat etti, 6 Mayıs'ta Barla kabristanında toprağa verdik. Barla'da hala ayakta olan evimiz, Üstad'ın evinin karşısındadır. Çınar ağacından Mus Mescidi'ne doğru giderken, ağaçtan itibaren 30 metre kadar ileride, solda, Bayram Yüksel ağabeyin yaptırdığı dersanenin bitişiğindedir.

Bizim aslımız Orta Asya'dan Türkî Cumhuriyetlerden gelmedir. Babam Sıddık Süleyman'ın dedesi Yörük olarak gelmiş Antalya'ya. Yörükler kışın keçileriyle Toroslar'da oluyor, yazın da Afyon taraflarına giderlermiş. Onlar Antalya'dan Afyon'a doğru giderlerken Barla'nın altından geçerlermiş. Gelip giderlerken babamın dedesi Barlalı birileriyle tanışmış. Barlalılar büyük dedemi sevdikleri için, burada kal diye teklif etmişler. Sonradan Barlalılar, "Yahu bu adam nereden türedi?" demeye başlamışlar. Onun için bizim lakabımız Barla'da 'Türdüler'dir.

SIDIK SÜLEYMAN, ÜSTAD BARLA'YA GELDİKTEN SONRA DİNİ HASSASİYETLER KAZANIYOR

Babamın babasının adı da Süleyman'dı, oğluna da kendi adını vermiş yani. Annemin annesi Eğirlidir. Üstad Barla'ya geldiğinde babam evliymiş.

Annemin adı Memnune'dir. 1912 doğumlu annem, 14 Ocak 1990 tarihinde ben Belçika'da görevli iken vefat etti. Eğirdir'de kız kardeşim Ayşe'nin yanında vefat etti. Mezarı Barla'da, babamın mezarının yanındadır.

Dört kardeşiz. Sırayla Huriye (Vural), Ayşe (Selman), Yusuf ve ben Mehmet Kervancı... Kardeşlerimin hepsi de nur talebesidir. Babam çiftçiydi. Fazla arazimiz yoktu bizim. On dönümlük bir yerimiz ile iki dönümlük su altında yerimiz vardı. Sebze diker, rızığımızı oralardan temin ederdi babam. 28. Söz, Cennet Risalesi'nin yazıldığı 'Cennet Bahçesi' de bizimdi.

Emirdağ Lâhikası'nda "Sıddık Süleyman'ın hemşerizadesi Hüseyin" diye adı geçen Hüseyin Bülbül benim halamın oğludur. Hastalar Risalesi'nde, Üstad'ın gözleri açılması için dua ettiğim diye bahsettiği 'Saliha Kadın' da babamın halasıdır. Bir de Abdullah Çapraz vardır, adı risalelerde geçer. O benim kayınpederimin babasıdır.

Babam Sıddık Süleyman Kervancı, Üstad Barla'ya geldikten sonra dini hassasiyetleri daha çok artıyor. Yani Üstad'la tanışmadan önce babamın dini hassasiyeti fazla değilmiş. Ama Üstad'la tanıştıktan sonra tamamen Üstad'ın hayatını benimsiyor, boş zamanlarında hep Risale-i Nur yazar ve okurdu.

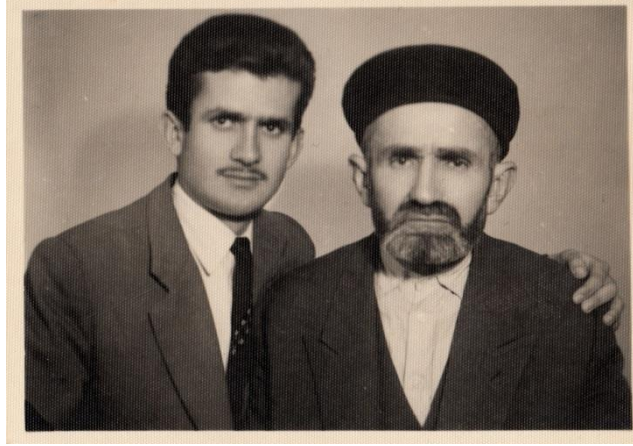
ÜSTAD GELMEDEN ÖNCE BARLA'NIN ÜÇTE BİRİ RUM'DU

1923'den önce Barla'nın üçte biri Rum'du. 1927 senesinde Üstad Barla'ya geldiğinde Barla'da Rum olmaması lazım. Mübadele 1923'de olmuştu, Rumlar Yunanistan'a gitmişlerdi. Rahmetli annem derdi ki: "Rumlar Barla'dan gittiğinde ben 11 yaşımıydım." O zaman münasebetleri çok iyiymiş, ama sonradan biraz şırmarmışlar. Babam Sıddık Süleyman'ın da Rumlarla arkadaşlıkları varmış. Yunanlılar İzmir'i işgal etmeden önce aralarındaki münasebetler çok iyiymiş. Annem hediyelerleştiklerini; mesela Ramazan'da bir Rum'un evine süt götürdüğünü söylerdi. Hatta benim bir arkadaşım Yunanistan'dan Almanya'ya gelen

bir Rum, babamı sormuş. Babam vefat etmişti o zaman. Rumların Barla'da kiliseleri vardı, halen kilisenin duvarları duruyor.

İzmir'in işgalinden sonra azıyor Rumlar. Hatta bir Rum'a rastlamışlar, işgalcilerden haber getiriyormuş Barla'daki Rumlara. Jandarma tarafından üzerinde haber mektubu yakalanmış. Eğer bir galibiyetleri olsaymış; Cuma Önü Camisi'nin oraya odun yığılmışlar, Müslümanlar camide iken yakacakları söylenirdi.

Rumlar daha çok inşaatla meşgul olurlarmış, duvar ustalarıymışlar. Yazın çalışmak için İstanbul'a giderler, kışın Barla'ya dönerlermiş. O sebeple, mesela benim dedem de senede iki defa katırlarla İstanbul'a gidermiş. Bundan dolayı bize Kervancı soyadını vermişler. Bizim Barla'nın İstanbul'la irtibatı fazlaydı. Barlalılar 1904 yılında İstanbul'da, "Barla'yı Kalkındırma Cemiyeti" kurmuşlar.

Mehmed Kervancı babasıyla beraber çektiği bu fotoğrafın hikâyesini şöyle anlattı: "Babamın bilinen bu tek fotoğrafını, 1959 yılında Ankara'da özel bir hastanede prostat ameliyatı olmak için giderken yolda beraber çektiymiştik."

ÜSTAD'IN BABAMA TAVSİYESİYLE İMAM HATİP OKULUNA KAYDOLDUM

1940 yılında Barla'da doğdum. İlkokulu 1951 yılında Barla'da bitirdim. Okumak istiyordum, fakat rahmetli babam Sıdık Süleyman, o zamanki Cumhuriyet okullarında dini lakaytlık olduğu için okutmak istemiyor, beni hafız yapmak istiyordu. Benim de buna bir itirazım yoktu.

1951 yılının Temmuz veya Ağustos ayında rahmetli babam Isparta'ya gitti. O sırada Üstad da Isparta'da imiş. Oradaki ağabeylerle birlikte Üstad'ı ziyarete gitmişler. Hüsrev ağabeyin evinde görüşüyorlar. Üstad bu ziyaretten memnun olmuş, onlarla ilgilenmiş. Babama ailemizi sormuş; benim de ismim geçmiş orada. Babam Üstad'a demiş ki: "Mehmet okumak istiyor ama ben okullardaki din aleyhtarlığından endişe duyarak, pek okutmayı düşünmüyorum, ne dersiniz?" diye sormuş. Üstad da demiş ki: "Bu sene İmam Hatip Okulları adıyla Isparta dâhil yedi vilayette okullar açıldı. Mehmet'i o okula verirsen iyi olur. O okullardan Türkiye'de büyük hizmetler yapacak insanlar yetişecek."

Babam Barla'ya gelince bunu bana anlattı, ne dersin dedi. Ben çok mutlu oldum. Ve 1951 yılında Isparta İmam Hatip Okulu'nun orta kısmına kaydoldum.

ANKARA İLAHİYAT FAKÜLTESİNİ BİTİRDİM, 34 SENE DİYANET'TE HİZMET ETTİM

1951'de Isparta İmam Hatip Okulu'na kaydolduktan sonra bir yurda girdim. Fakat şartlar pek müsait olmadığı için eğitim yılı içerisinde rahatsızlandım, Barla'ya döndüm tedavi olmak üzere. İki buçuk ay devamsızlığım olduğu için o yıl kayboldu. İkinci yıl baba dostu bir akrabamın evinde kaldım, o sene sınıfı geçtim.

Babamın mali durumu benim Isparta'da okumama müsait değildi. O sırada büyük kız kardeşim Huriye ile Yusuf ağabeyim Ankara'daydı. Babam onlardan beni yanlarına almalarını rica etmiş. 1953 yılının 13 Temmuz'unda Ankara'ya geldim. Ankara İmam Hatip Okulu'na devam ettim, 1959'da okulu bitirdim. İmam Hatip Okulu son sınıfında iken Üniversiteye gidebilmek için normal liseye geçmek istedim. Fakat babam: "İmam Hatip Okulu'nu bitirmeden başka bir yere gitmene gönlüm razı olmuyor" dedi, izin vermedi.

1960 yılında Polatlı Topçu Okulu'na askere gittim. Benim idealim Hukuk, Tıp, Siyasal gibi fakültelerdi. Fakat Topçu Okulu'nda, buraları bitirenleri idealsiz hallerini görünce kendi kendime "Sen doğru yoldasın" dedim.

Sonra lise fark derslerini vererek, 1962 yılında Ankara İlahiyat Fakültesi'ne kaydoldum, 1966'da mezun oldum. Babam 5 Mayıs 1965 tarihinde vefat etmişti, mezuniyetimi göremedi.

İlahiyat Fakültesi'ni bitirince Ankara Merkez Vaizliğine tayin olundum. 1968'in Ekim ayında da Arapça öğrenmek için Bağdat'a gittim. Bağdat'ta iki sene kaldım. Yaz aylarında da Şam'a gittim. 1969'da Türkiye'ye döndüm. Diyanet İşleri Başkanlığı beni Diyanet Yayın Müdürlüğüne tayin etti. 1971'de benim müftülüklere Risale-i Nur gönderdiğimi şikâyet etmişler, bu görevden alındım.

1973'de yine Diyanet'te Olgunlaştırma ve Dini Hizmetler Dairesi Başkanlığına atandım. 1980'de Hollanda Din Hizmetleri Müşavirliği görevine tayin olundum. Dört yıl Hollanda'da kaldım. Dönünce Diyanet'te Hac Dairesi Başkanlığına tayin olundum. Beş sene de orada hizmet ettim. Sonra beş seneliğine Belçika Din Hizmetleri Müşavirliğine gönderildim. Bir beş sene de Belçika'da kaldım. Dönünce Diyanet Baş Müfettişliğine tayin ettiler. 1994'ün Kasım ayında emekli oldum ve Diyanet Vakfı'nın Genel Müdürlüğüne getirildim. 2000 yılına kadar Diyanet Vakfı'nın Genel Müdürlüğünü yürüttüm. Türkî devletlerde okullar açtık, camiler yaptık. Şu anda emekli olarak Ankara'da ikamet ediyorum...

SAİD NURSİ'NİN BARLA'YA İLK GELİŞİ VE SİDDİK SÜLEYMAN'LA TANIŞMALARI

Babam 1927 yılında Üstad'ımız Bediüzzaman Said Nursi'nin Barla'ya ilk gelişini ve ilk tanışmalarını şöyle anlatmıştı bana. Aynen aktarıyorum:

"Üstad Burdur'dan Barla'ya sürgün gönderilmiş. O zaman Barla'ya karayolu ulaşımı yoktu. Patika yollar vardı. Jandarmalar Eğirdir Gölü'nden kayıkla Barla'nın İlama köyünün iskelesine kadar getiriyor Üstad'ı. (Oradan Barla'nın evleri görünür, iki kilometrelik bir yol vardır Barla'ya. M.K.) Jandarma Üstad'a diyor ki: "İşte Barla şu gördüğün köy, sen şu yolu takip et, seni Barla'ya götürür." Jandarmalar Barla'ya çıkmadan, geldikleri kayıkla geri dönüyorlar. Öğleden sonra imiş..."

"Üstad yürüyerek dere tarafından Barla'ya yaklaşıyor, bizim bahçeye (Cennet Bahçesi) kadar geliyor. (Cennet Bahçesi babamın ve halamındı. Halam, Hüseyin Bülbül'ün annesidir. Orada su vardır. M.K.) İkinci namazı gecikeceği için Üstad ikindiye yakın yeşilliği sebebiyle su bulunur diye bahçeye girmiş. Suyu bulmuş, abdest almış ve ikinci namazını orada kılmış. Barla'da adet akşama yakın erkekler işleri yoksa sokakta oturur sohbet ederler, akşam ezanı okununca da camiye gidilirdi. Biz de orada birkaç komşuyla sohbet ediyorduk.

"Elinde torbası ile Üstad geldi, selam verdi, köy odasını sordu. Çınar ağacının yanındaki köy odasını gösterdik. O tarihlerde Barla'da dört tane kadar köy odası vardı, buralarda gelen misafirler ağırlanırdı.

"Üstad köy odasına girerken, 'Bu bizim misafirimizdir. Kendisi belki beceremez, giremez içeriye, sen git bu zatla ilgilen' diye içime bir duygu geldi, arkasından gittim. Üstad baktı, "Hayrola Keçeli?" dedi. 'Efendim, münasip görürseniz ben size yardımcı olmak istiyorum' dedim. Odayı açtım, gösterdim... Ayrılırken, 'Efendim ne zaman isterseniz size yardım edebilirim' dedim.

"Akşam namazında caminin imamı Muhacir Hafız Ahmed'in haberi oldu, Üstad'ı misafir etmek üzere evine davet etti. Üstad sekiz-on gün kadar bu evde misafir olarak kaldı. Sonra çocukların gürültülerinden dolayı, Mus Mescidi denilen caminin odasında kalmaya başladı. Çınar ağacının bitişiğindeki ilk girdiği köy odası o zaman çok yıkık döküktü. Sonra orayı tamir ettik, Üstad oraya geçti. Sekiz sene kadar Barla'da bu odada kaldı Üstad."

Bu bilgileri babamdan aktardım size. Üstad'ın Barla'ya girerken keklik vuranları görmesi, jandarmanın karakola kadar gelerek teslim etmesi diye bir şey yok. Bunlar hep efsane. Bundan eminim, babamın defalarca bana anlattıklarını aktardım size.

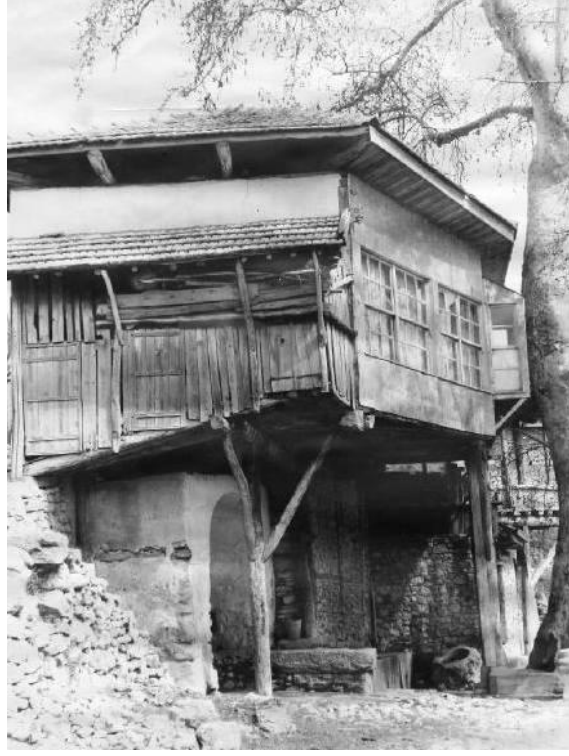
NOT: Mehmet Kervancı ağabeye; Hz. Üstad'ın Barla'ya ilk gelişini anlatan bu hatırasının, Necmeddin Şahiner ve Abdulkadir Badıllı ağabeylerin tespitleri ile halası oğlu merhum Hüseyin Bülbül'den bizzat kamera ile kaydettiğim hatıralarla uyumadığını söyledim. Mehmet Ağabey ısrarla: "Babamdan kaç defa böyle dinledim. Jandarma nasıl gitmiş geriye? Her gün kayık olmazdı iskelede. İhtiyaç oldukça kayık geliyor, geri dönüyor. Ben kati hatırlamadığım şeyi anlatmam" şeklinde cevap verdi. Ben de dipnot olarak hatıralarının bu kısmına şerh koyarak neşredeceğimi söyledim. Mehmet Kervancı Ağabey, anlattıklarının arkasında durarak kabul etti. Ömer Özcan

KÖY ODASININ TAPUSU SİDDİK SÜLEYMAN İLE BAHRİ ÇAĞLAR'IN ÜZERİNEYDİ

Üstad'ın sekiz sene kadar kaldığı Çınar Ağacı'na bitişik köy odasının tapusu babam Siddik Süleyman ile Bahri Çağlar amcanın üzerineydi. Köyün değil, şahsındı orası. Sonradan vakfa bağış yapıldı, şimdi ziyaretçilerle dolup taşıyor. Bildiğim kadarıyla Üstad Barla'ya ilk geldiğinde Barlalı birininmiş orası. Üstad orada uzun müddet kalınca, babamla Bahri amcanın üzerine veriyor tapuyu. Ta ki başkası müdahale etmesin, Üstad'ı rahatsız etmesinler diye...

Çınar ağacının üzerinde serçe kuşları şafak söktü mü başlardı zikretmeye. Üstad da yine babamın naklettiğine göre; her gece saat 03'lerde kalkar, orada teheccüd namazı kılar, evradını okur, sabah

namazını kıldıktan sonra tekrar istirahata çekilmiş. Köylüler arı uğultusu gibi seslerini duyarmış. Kuş sesleri çok enteresandı orada.

Dünyanın ilk Medrese-i Nûriyesi

CENNET BAHÇESİ'NDE YAZILAN 28. SÖZ'DEKİ SORULARI BABAM SORMUYOR

28. Söz Cennet Risalesi'nin yazıldığı Üstad'ın tabiriyle Cennet Bahçesi dediğimiz yer, babamın babasından kalmadır. Dedemin adı da Süleyman'dı. Babamlar dört kardeşlermiş ama ikisi ölmüş. Birisi Yemen Cephesinde şehid olmuş, diğeri de İstanbul'da vefat etmiş. Biz babam vefat ettikten sonra o bahçeyi Yusuf ağabeyime verdik, tapusu onun üzerineydi... 28. Söz'deki soruları babam sormuyor.

*Hz. Üstad dönemindeki haliyle Cennet Bahçesi'nin bir köşesi.
Fotoğraf 21 Temmuz 1993 tarihinde çekilmiştir.*

ÜSTAD'I İLK GÖRÜŞÜM VE ÜSTAD'LA BERABER BARLA SEYAHATİMİZ

Üstad'ı ilk defa 1951 yılında İmam Hatip Okulu'na başladığımda gördüm. Üstad Isparta'da Hüsrev ağabeyin evinde kalıyordu. Babam götürdü beni Üstad'la tanıştırdı, elini öptüm.

1953'den itibaren Ankara'da idim. 1957 senesinde Yusuf ağabeyimin evliliği vesilesiyle Barla'ya geldim, yine Üstad'la görüştüm. O sene Üstad şimdi Isparta'da sergilenen otomobiliyle Zekeriya Kitapçı ile beni Barla'ya götürmüştü. Şoförümüz Ceylan ağabeydi. Diğer ağabeyler de yürüyerek geldiler Barla'ya.

Yolda neler konuştuğumuzu hatırlamıyorum. Üstad fazla konuşmazdı zaten. Barla'ya vardığımızda Üstad 1953'den sonra ara sıra kaldığı ikinci medreseye gitti. Ben evimize gitmişim. Orası Hacı Enver'e aitti. Hacı Enver Tevfik Öztürk o zaman İstanbul'da ticaretle meşguldü, Üstad'tan kira almazdı. Barla'ya seyrek gelirlerdi. Üstad Barla'ya geldikçe kalıyor orada, başkası kalmazdı. O ev şimdi kültür evi oldu.

Yine 1957'de bir gece Üstad'ın evinde misafir kaldım. Sabah namazından sonra dersine katıldık. O zaman Eski Said döneminden hatıralarından ve mecliste Mustafa Kemal ile görüşmelerinden anlatmıştı.

ÜSTAD'LA KATIRLI YOLCULUK YAPTIK, YOLDA YÜKSEK SESLE RİSALE OKUDUM

Barla'da Yahya isminde bir zat vardı, katırı vardı onun. Üstad kıra giderken onun katırını kiralar, onunla kırlara giderdi. Otomobille Barla'ya gelir, katırla kırlara giderdi.

Bir gün o katırla beraber bu kır gezilerinden birine ben de iştirak ettim. Güdük Suyu başına gittik. Güdük Suyu Paşakayası'nın ilerisinde Çam Dağı yolu üzerinde, Barla'ya iki-üç kilometre kadardır. Çam Dağı'na Barla Mezarlığı tarafından yaya olarak gidilen yolda yani. Güdük Su kaynak suyudur, bir kayanın içinden çıkar. O su şimdi Barla'nın içme suyu olarak alındı.

Üstad katırda, Sungur, Zübeyir, Bayram ağabeyler ve ben yürüyorduk. Yolda giderken ağabeyler bana bir Risale verdiler, okumam için. Bağıra bağıra okumaya başladım. Hatta yürürken taşlar ayağımı sektirince kelimeleri yanlış telaffuz ettim mi, Üstad hemen düzeltiyordu. Güdük Suyu'na kadar en az yarım saat kadar okudum.

Orada akşamüstüne kadar kaldık, ikinci namazını beraber kıldık. Üstad orada tefekkür etti, evrad okudu. Biz de ağabeylerle beraber sohbet ettik, çay içtik. Yaklaşık 4-5 saat kaldık. Üstad'la başka görüşmelerimde olmuştu...

AYŞE ABLAMIN DAMDAN DÜŞMESİ VE ÜSTAD'IN DUASI

"Süleyman, benim her hususî işimi ve kitabetimi kemal-i şevk ile minnet etmeyerek, mukabilinde bir şey kabul etmeyerek, kemal-i sadakatla yapmış. Hattâ o derece hizmeti safî ve hâlis, lillah için yapıyordu; belki yüz defadan ziyade arzu ettiğim dakikada, ümid edilmediği bir tarzda geliyor; fesübhanallah diyordum "Benim arzu-yu kalbimi, bu işitiyor mu?" Anladım ki o istihdam olunuyor, sadakatının kerametidir.

"Hattâ hizmetimde bulunduğu bir gün, bir yaşındaki kız çocuğuna bakılmamış. Yüksek bir damdan, taş üstüne çocuk düştü. O hizmet sadakatının bir ikram-ı İlahî olarak, o çocuk hiçbir teessür ve hastalık görmediği gibi; süttten, memeden bile kesilmedi. Her ne ise, bu tarz sadakatının lem'alarını çok gördüm."

(Barla Lâhikası 200)

Bediüzzaman hazretlerine aid bu mektupta, 'bir yaşındaki kız çocuk yüksek bir damdan taş üstüne düştü' şeklinde bahsi geçen çocuk 14 Ocak 1929 doğumlu benim Ayşe ablamdır. Ayşe ablam 2 Eylül 1997 tarihinde vefat etti. Hadisenin ayrıntılarını anlatayım size:

Bizim evimiz Üstad'ın kaldığı evin önündeki Çınar Ağacı'ndan Mus Mescidi'ne doğru giderken, 30 metre kadar ileride, solda, Bayram Yüksel ağabeyin yaptırdığı çok katlı dersanenin bitişiğindedir. Evimizin tam karşısındaki ev de Zehra halamın eviydi... Yani Mus Mescidi'ne doğru giderken bizim ev solda, Zehra halamın evi sağda... O ev sonradan yıkıldı, komşumuz onun yerine yeni bir ev yaptı, bizimki duruyor.

Risalelerde adı geçen Abdullah Çapraz vardır ya; o benim kayınpederimin babası yani benim eşimin dedesidir. Zehra Hanım da onun kardeşidir. Yani kayınpederimin halasıdır. Düşme hadisenin iyice anlaşılması için 'dam' nedir onu anlatayım...

Barla'daki evler genelde üç katlıdır. En alt katta hayvanlar barınır, en üstte de ev sahipleri bulunur. Orta kat ise hayvanların yemi gibi bazı malzemeler için depo olarak kullanılır. Zehra halamın evi iki katlıydı ama evinin önünde, yol tarafında bir dam vardı.

'Dam' denilen yer, Barlalılar tarafından 'hayat' tabir edilen; evin odalarının bulunduğu yerin önünde dört duvarla çevrili, üzeri toprakla örtülü bir yapıdır. Yüksekliği üç metre kadar olur. Üstünde; mesela buğday yıkarsınız, onu oraya serer kurutursunuz. Damın altında da hayvanlar için bir yer vardır. Yalnız Zehra halamın hayvanı olmadığı için damın içi kullanılmıyordu.

Annemin adı Memnune'dir. Bir gün işi varmış, Ayşe ablamı Zehra halaya bırakmış. O sırada Ayşe ablam bir yaşlarında... Ablam o damın üstünde oynarken Zehra halanın dikkatinden kaçmış ve üç metre yüksekten yere, taş üstüne düşmüş. Hamdolsun bir şey olmamış. Üstad Ayşe ablama dua etmiş, açılmış. Barla Lâhikası'nda Üstad'ın bahsettiği olay budur. Bu hadiseyi babam Sıddık Süleyman'dan ve ablamdan -babamızdan duyduğu gibi- bu şekilde dinlerdim.

ÜSTAD AĞACA ÇIKIP HURİYE ABLAMA KARADUT YEDİRİYOR

Babamın Beypınarı'nda iki dönümlük bir arazisi vardı, oraya ekin ekerlerdi. Beypınar; Barla'nın karşısında eski köy içi vardır, oranın İlama köyüne yakın tarafındadır. Yazın babamlar oraya gittiklerinde, Üstad da o bölgeye gider karadut yermiş. 9 Ocak 1925 doğumlu büyük ablam Huriye o sıralarda 3-5 yaşlarında... Üstad ağaca çıktığında, Huriye ablamı da çıkarıyormuş. Üstad ağacın başında hem kendisi karadut yer, hem de Huriye ablama yedirirmiş. Hatta ablam ağaçtan düşmesin diye, Üstad onu ağacın bir dalına kayışla bağlamış. Bu hatırayı bana hem babam Sıddık Süleyman, hem de Huriye ablam anlatırdı. Huriye ablam 24 Ocak 2014 tarihinde vefat etti.

MÜBAREK SÜLEYMAN İLE ÜSTAD ÇAM DAĞINDA

Üstad 15 Temmuz ile 15 Ağustos arasında Çam Dağı'nda bulunuyor. Yanında da Mübarek Süleyman (Köse) kalıyormuş. O bizim komşumuzdu Barla'da, çok görüşüyordum kendisiyle. Evi Mus Mescidi'ne varmadan 50 metre kadar beride hemen soldadır.

Babam Sıddık Süleyman da gün aşırı onlara erzak götürüyor Çam Dağı'na. Bir gün mazereti sebebiyle gidememiş. Üstad Mübarek Süleyman'a öğlen için yiyecek hazırlamasını söyleyince, Süleyman: "Ekmeğimiz yok Üstad'ım, Süleyman da gelmedi" diyor. Üstad: "Sen hazırlayadur belki Süleyman birazdan gelir" diyor. Üstad yere oturuyor, fakat ekmeği yok; birden başını bir katran ağacına doğru çeviriyor, "Süleyman müjde! Cenab-ı Hak bize rızık gönderdi, git ekmeği getir" diyor. Süleyman ekmeği getirmiş, kesmiş, fakat mübarek ekmeğinden hiç almamış. Üstad'ın dikkatini çekmiş... Tabi o keramet ve ikram olduğunu bilmiyor, bir çobanın ekmeğini orada unuttuğunu zannediyor. Hâlbuki orada çobanlar olmazdı. "Efendin bu ekmeğe bize helal mi?" diyor. Üstad, "Hay Mübarek hay" deyince adı 'Mübarek Süleyman' olarak oradan kalmış oluyor. Neyse o da yemeye başlamış. Ertesi günü babam yanlarına gittiğinde, o ekmeğinden bir parça da babama nasip oluyor. Böyle anlatırdı babam, bunları iyi hatırlıyorum.

BARLA'DA BİR CUMHURİYET BAYRAMI'NDA

Babam çok muhlis bir adamdı. Herkesle iyi geçinir, daima Üstad'ın risalelerde ifade ettiği düsturlara uymaya çalışırdı. Barla Lâhikası'ndaki Üstad'ın babamı anlattığı o mektubun yazılma sebebi, o zamanki dedikodular üzerinedir. Mektup (Ehl-i bid'anın şiddetli hücumuna maruz kalan Süleyman hakkındadır) diye başlar. Barlalılardan Üstad'ın kıymetini bilenler olduğu gibi dedikodusunu yapan, bilmeyenler de vardı.

Cumhuriyet Bayramlarında Barla'nın yukarı kısmında, minaresi eski Selçuklulardan kalma büyük caminin (Camii Kebir) oradaki meydana merasimler olurdu. O meydana çıkmazsan, Cumhuriyet'e karşı diye itham edildin. Bir Cumhuriyet Bayramı'nda babam, "O merasime varınca kimin yanına vardysam benim etrafımdan dağılıyordu insanlar" demişti. Barlalılar korkularından öyle yapıyorlar, o dönemler korkulu yıllardı. Üstad devamlı takip edildiği gibi, babam da takip edilirdi.

BARLA NAHİYE MÜDÜRÜ EVİMİZE BASKIN İÇİN GELEN JANDARMAYA DİYOR Kİ...

O zamanın Barla Nahiye Müdürü 'Şârib-ül leyli ven nehar' yani gece gündüz içen, kumarbaz bir adamdı. Barlalılara kumar oynamasını biraz o alıştırdı ama fazla da etkili olamadı. Barla'da daha önceleri içki gibi alışkanlıklar vardı ama Üstad geldikten sonra çok azaldı. Barlalılardan Üstad'ın kıymetini bilenler olduğu gibi dedikodusunu yapan, bilmeyenler de vardı.

Babam hiç hapse girmedi ama ifadeye çağırılırdı zaman zaman. 1960 ihtilalında babamın evini aramaya geliyor jandarma. Babam sokakta komşularıyla beraber sohbet ederken o Nahiye Müdürü baskın için gelen jandarmaya diyor ki: "Aradığınız adam bu. Ama bu beldenin en güvenilir adamı da budur ha" diyor. Nitekim babam Eğridir'e pazara gittiğinde komşular hep siparişini babama verirlerdi. Güvenilir olduğu için.

1948 Afyon hapishanesinde Üstad'ı zehirleme olayları olduğunu duymuş babam. Üstad'ı ziyarete gidiyor hapishaneye. Üstad: "Keçeli seni içeri almadılar mı?" diye soruyor. Babam: "Yok Üstad'ım bana bir şey demediler" deyince; "Ben seni şikâyet edeceğim, hapse atıracam" diye latife yapmış. Babam anlattı...

BARLALI AĞABEYLER

Risale-i Nur'un ilk kâtibi Şamlı Hafız Tevfik ağabeye Kur'an ezberlerimi okurdum, benim yanlışlarımı düzeltiverirdi. Birkaç ay da talebeliğini yaptım. Çok güzel yazısı, çok da tatlı bir kıraatı vardı.

Yokuşbaşı Camii'nin imamı Muhacir Hafız Ahmed de çok mübarekti. Ben çocukluğumda kendisini görüyordum, çok muhterem bir zattı. Çok iyi bir hafızdı, çocuklarının hepsini de hafız yaptı. Mübarek Süleyman (Köse) bizim komşumuzdu, çok görüşüyordum kendisiyle. Evi Mus Mescidi'ne varmadan 50 metre kadar beride hemen soldadır. Abdullah Çavuş (Yavaşer), Abdullah Çapraz, Yokuşbaşı Camii'nin fahri müezzini Şemi Güneş, Bahri Çağlar, traş olduğum berber Mehmet Keskin tanıdığım görüştüğüm Barlalı ağabeylerdendi.

SANTRAL SABRİ

Bedre köyünde Santral Sabri (Arseven) vardı ki çok muhterem âlim bir zattır. Bedre köyünün imamıydı. Babamla çok muhabbetli idiler, karşılıklı sıkça birbirlerine gelip giderlerdi. Santral Sabri İstanbul medreselerinde okumuştur. Elmalı Tefsirinin ilk basımını satın almış, iyi hocaydı yani, Arapça bilirdi. Elmalı Tefsiri ondan bana geçti. Kütüphanemde duruyor. Onun iki cildini Eğridir'in köylerinden bir hoca alıp gitmişti; rahmetli babama söyledim, babam o köye gitti alıp getirdi. Bedre Barla'ya 8-9 kilometredir, Üstad oraya yürüyerek gidermiş.

"Sabri kardeş! Senin fâsılalı iki mektubun, hizmetinin makbuliyetine iki şahid-i gaybî gösterdi. Senin tabirin ile Nur fabrikasına ben de "Elfü elfi mâşâallah, bârekâllah, vefkakallah" derim. Sen ile Sıddık Süleyman, benim nazarımda ve fikrimde ve duamda daima beraber bulunduğunuzdan, senin ile konuştuğum vakit, omuz omuza ikinizi beraber görüyorum. Masum ve mübarek çocuklarınız duadan hissedardılar." (Kast 36)

ÜSTAD'IN CENAZESİNE BABAM SİDDİK SÜLEYMAN'LA BERABER GİTTİK

Üstad 23 Mart 1960 tarihinde Urfa'da vefat ettiğinde ben Polatlı'da askerdim. Babam da o sırada Ankara'daydı. Hemen beraber garaja gittik, otobüs bileti aldık. Ama yatsı namazından az önce ulaşabildik Urfa'ya. Üstad'ı da ikindi namazından sonra defnetmişler. Biz ancak kabrine gidip, dua okuyabildik.

Barla kabristanında Sıddık Süleyman'ın mezarı başında Hasan Kurt ağabey dua okuyor.

21 Ağustos 1993

***

Gavs-ı A'zam Abdülkadir-i Geylâni Hazretlerinin sekiz yüz sene öteden işareti:

"Ey Said! Sen, zamanın Abdülkadiri ol, ihlâs-ı tâmmı kazan, fakrinle beraber maişetini düşünme, nâsdan minnet alma, ismin "Said" olduğu gibi maişette de mes'ud olacaksın! Muhabbetimde sadık olduğundan ve ihlâsa çalıştığından, **Hulûsi** gibi muhlis talebeler ve yardımcıları ve **Süleyman**, **Bekir** gibi sâdik hizmetkârlar ve **Sabri** gibi tam takdir edici ve ciddi müstak talebeler size verilmiş." Evet, Lillâhilhamd, Gavsın sarahat derecesinde ihbar ettiği hal vuku bulmuştur. (Sikke-i Tasdik-i Gaybi 152)

***

(Ehl-i bid'anın şiddetli hücumuna maruz kalan Süleyman hakkındadır)

Sual: Süleyman nasıl adamdır? Başta buranın memuru, çok adamlar onu tenkid ediyorlar. "Lüzumsuz sözleri hocaya söylüyor, yanlış ediyor, âdeta münafıklık ediyor" derler. Sana çoktan beri hizmet ediyor; mahiyeti nedir bildir?

Elcevab: Süleyman sekiz sene, benim gibi asabî, hiddetli bir adamı hiçbir vakit gücendirmeden, hiçbir menfaat-ı maddî mukabilinde olmayarak, kendi işini bırakıp, kemal-i sadakatla lillah için hizmeti bu köyce malûmdur. Böyle bir adamla bu köy değil, belki bu vilayet iftihar etmeli. Bu tarz ahlâk bu zamanda bulunması, medar-ı ibrettir. Ben hem garib, hem misafirim. Benim istirahatımı temin etmek köyün borcu idi. Bu köy namına Cenab-ı Hak onu ve Mustafa Çavuş'u ve Muhacir Hâfız Ahmed'i ve Abdullah Çavuş'u

bana ihsan etti. Ben de Cenab-ı Hakk'a şükrediyorum. Bunlar bana yüzer dost kadar kıymetdar göründüler, vatanımı bana unutturdular. Gurbet ve misafirlik elemi bana çektirmediler. Bunların yüzünden ben, bu köyün hayatta ve vefat edenleriyle alâkadar olup; onlara her zaman dua ediyorum. Sadakatça Süleyman'dan geri kalmayan Mustafa Çavuş'la, Muhacir Hâfız Ahmed, şimdilik hücumu maruz olmadığından iyiliklerinden bahsedilmedi. Bir parça Süleyman'dan bahsedeceğiz. Şöyle ki:

Süleyman, benim her hususî işimi ve kitabetimi kemal-i şevk ile minnet etmeyerek, mukabilinde birşey kabul etmeyerek, kemal-i sadakatla yapmış. Hattâ o derece hizmeti safî ve hâlis, lillah için yapıyordu; belki yüz defadan ziyade arzu ettiğim dakikada, ümid edilmediği bir tarzda geliyor; fesübhanallah diyordum "Benim arzu-yu kalbimi, bu işitiyor mu?" Anladım ki o istihdam olunuyor, sadakatının kerametidir. Hattâ hizmetimde bulunduğu bir gün, bir yaşındaki kız çocuğuna bakılmamış. Yüksek bir damdan, taş üstüne çocuk düştü. O hizmet sadakatının bir ikram-ı İlahî olarak, o çocuk hiçbir teessür ve hastalık görmediği gibi; süttten, memeden bile kesilmedi. Her ne ise, bu tarz sadakatının lem'alarını çok gördüm.

Süleyman'da sadakatla beraber esaslı bir ihlas gördüm. Evet bugünlerde insafsız insanlar, onun şeref ve haysiyetini kırarak derecede, hakkında işaalar izhar ettikleri zaman, ona teselli nevinden dedim ki: "Sana bu sû'-i şöhreti takmakla riyadan kurtulursun." O da kemal-i sürur ve ciddî bir surette o teselli kabul etti.

Gelelim gıybet hakkındaki mesleğine: Bu zât bende gıybet hakkında ne kadar şiddetli bir nefret olduğunu bildiği cihetle, beni kızdırmamak için, mümkün olduğu kadar cevaz da olsa, söylemiyor. Ve bilhassa Ramazanda, bütün bütün içtinab eder. Zâten ahlâkında, başkasına muzırlık yok. İnsafsızların işaasına sebep, bu kadar olmuş: Birisi sormuş: "Hoca Efendi, filan adama şöyle demiş mi?" O da geldi, bana aynı sözü söyledi ki, o adama cevab versin. Halbuki o sözde ne gıybet var, ne de birşey. Her ne ise...

Ben bu köyde ümid etmiyordum ki, benim en ziyade itimad ettiğim ve tam ahlâklarına ve diyanetlerine kanaat ettiğim Mustafa Çavuş, Süleyman Efendi gibi kardeşlerimi tenkid etsinler. Zannederdim ki, ben gittikten sonra, burada benim yerimde, bana ettikleri hürmeti onlara edecekler. Ümidim budur ki, köy halkının yüzde doksanı onların kıymetini takdir edecekler. Birkaç insafsızlar tenkid ededursunlar, o tenkidlerden ne çıkar? Bunlara ilişmek, doğrudan doğruya bana ilişmektir. Bana hizmet eden mezkûr kardeşlerim, hiçbir maddî menfaati düşünmeyerek ve kabul etmeyerek ve bilakis kendi keselerinden bana ve misafirlerime bakıyorlar. Hattâ Süleyman'a bazı yemediğim bir ekmek verdiğim vakit, hatırımı kırmayarak alır. Fakat kat'iyen mukabelesiz almıyor. Ona mukabil evinden getiriyor. Arasına birer bardak çay ısrar ediyordum, ilhahıma karşı istinkâf ediyordu. Ne için böyle yapıyorsun derdim; "Hizmetimize maddî faide girmeyip, fisebilillah, ihlaslı olmak istiyoruz" derdi.

Hattâ bu Süleyman ve Mustafa Çavuş, misafirlerim için çok hizmet ettikleri halde, hiçbir vakit hiçbir misafir bu iki zâta bir hediye getirdiğini görmedim, bilmedim. Yalnız Bekir Bey bir defa Süleyman'ın küçük kızına birkaç meyve vermiş. Ona mukabil Süleyman -bildiğime göre- birkaç defa patlıcan, biber, kavun gibi sebzeler hediye edip, ona göndermekle beraber, Bekir Bey buraya geldikçe onun, hem başka misafirlerin hayvanatına saman, arpa verir.

Bunun bu ahlâkı zâtında vardı. Yanıma geldiği vakit, benim bir düstur-u hayatım olan istiğna ve insanların hediyelerini almamak kaidesi, onun aslî ahlâkına muvafık gelmiş. Daha ziyade, insanların değil hediyesini kabul etmek, onlara ettiği iyiliklere mukabil dahi birşey kabul etmiyor. Hattâ yüz defa ben ısrar etmişim, benden fazla kalan bir şeyi kabul etmiyor.

Hattâ bir defa, bir kıyye kadar üzüm, kayısı kurusu, bir kıyye bal ben yemiyordum. Misafirlere de yedirmek istemiyordum. Ona ısrar ettim, "Bu hediyemdir, teberrükümdür, çocuklarınıza hediye ediyorum, almaya mecbursun." dedim. Aldı, iki şinik buğdayını, bana -değirmende öğütterek- getirdi. Dört aydır daha bitmemiş.

İşte bu zâtın hakikî hali bu surette iken, insafsız insanlar bunun hakkında işaa ediyorlar ki; Said'in sayesinde yaşıyor. O da kemal-i iftiharla dedi: "Evet üstadımın sayesinde kanaatı ve iktisadı öğrendim, rahatla yaşıyorum. Halkların bu sözleri bana iyidir. Beni riyadan kurtarır, ihlase sevk eder." dedi.

Ben de dedim: Sana iyidir, hizmet-i Kur'an'a zarardır. Onun için hakikat-ı hâli beyan ediyorum, tâ ehl-i bid'a bilsin ki, ihlas ile lillah için çalışıyorlar.

Said Nursî (Barla Lâhikası 201)